

1. OPĆE INFORMACIJE

1.1. Uloga na tržištu plina (obvezno pitanje)

- Opskrbljivač plinom
- Trgovac plinom
- Operator plinskog sustava
- Udruga za zaštitu potrošača
- Krajnji kupac
- Ostalo (upisati)

1.2. a) Za pravne osobe

- Naziv društva

b) Za fizičke osobe

- Ime i prezime

2. JAVNA I TRŽIŠNA USLUGA OPSKRBE PLINOM

Trenutačni model javne usluge temeljen je na određivanju opskrbljivača u obvezi javne usluge za svako distribucijsko područje, odlukom HERA-e na temelju javnog natječaja, i uz primjenu najnižeg troška opskrbe plinom. Budući se tržište plina RH priprema za posljednju fazu deregulacije cijena plina, koja predstavlja potpuno tržišno formiranje cijena, bez opcije reguliranja krajnje cijene, do tada se predlaže prijelazni model javne usluge koji bi započeo 1. listopada 2027.

2.1. Određivanje opskrbljivača u obvezi javne usluge

U prijelaznom modelu javne usluge od 1. listopada 2027., predlaže se napuštanje modela određivanja opskrbljivača u obvezi javne usluge temeljem javnog natječaja te se predlaže da je svaki opskrbljivač plinom koji na pojedinom distribucijskom području nudi ili obavlja tržišnu opskrbu plinom krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo, ujedno na istom području obvezan imati i opciju javne usluge opskrbe plinom, čiju cijenu HERA propisuje na temelju metodologije. Na taj način omogućilo bi se da na pojedinom distribucijskom području, osim više tržišnih ponuda pojedinih opskrbljivača koji nude ili obavljaju opskrbu na tom području, kupci imaju mogućnost odabira javne usluge opskrbe plinom, i to od bilo kojeg od tih opskrbljivača, ali prema istim reguliranim uvjetima. Smatralo bi se da opskrbljivač nudi tržišnu opskrbu plinom na određenom području tek kada je ponuda unesena u Alat za usporedbu cijena plina i odobrena od strane HERA-e, pri čemu bi u skladu s Direktivom (EU) 2024/1788 unos ponuda za opskrbljivače plinom bio obavezan.

Cilj predloženog modela je povećati tržišno natjecanje među opskrbljivačima kako bi se tržište postupno pripremalo za potpunu deregulaciju, uz prelazak s dosadašnje obveze javne usluge koju je na distribucijskom području pružao jedan opskrbljivač odabran na javnom natječaju na opskrbljivača kojeg odabire kupac, ali uz istodobno zadržavanje

mogućnosti korištenja javne usluge s reguliranom cijenom kao zaštitnog mehanizma za krajnje kupce kategorije kućanstvo.

Smatrate li takav model, kao prijelazni model do potpune deregulacije tržišta, prihvatljivim?

- a. Da
- b. Ne

Molimo obrazložite odgovor (obvezno).

2.2. Opskrba plinom na distribucijskom području na kojem postojeći opskrbljivač plinom prestane s radom* – a na tom području POSTOJE drugi opskrbljivači

**opskrbljivač u poteškoćama ili je odlučio da neće nuditi i obavljati opskrbu plinom kupcima kategorije kućanstvo na tom području*

Budući da bi krajnji kupci kategorije kućanstvo mogli na istom distribucijskom području birati između više opskrbljivača plinom, u slučaju da opskrbljivač plinom prestane s radom, krajnji kupci tog opskrbljivača mogu odabrati drugog opskrbljivača plinom na istom području, u okviru tržišne ili javne usluge.

2.2.1. U slučaju da krajnji kupci kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu ne odaberu drugog opskrbljivača plinom do prestanka obavljanja djelatnosti postojećeg opskrbljivača, smatrate li da se ti kupci trebaju rasporediti na:

- a. jedinog preostalog opskrbljivača plinom na tom području, u okviru javne usluge
- b. samo jednog opskrbljivača plinom u okviru javne usluge (koji se odabire prema određenom rangiranju), u slučaju da na tom distribucijskom području postoji dva ili više dostupna opskrbljivača plinom
- c. sve preostale opskrbljivače plinom u okviru javne usluge na tom području (po određenim kriterijima raspodjele koje je potrebno propisati)*
- d. obvezuje se postojeći opskrbljivač plinom da i dalje opskrbljuje kupce kao obvezu javne usluge na tom području (u slučaju da prestanak rada nije zbog toga što je u poteškoćama, već je odlučio da neće nuditi i obavljati opskrbu plinom na tom području), a sve dok kupci svojom odlukom ne odaberu drugog opskrbljivača
- e. na zajamčenog opskrbljivača plinom, po cijeni javne usluge
- f. neka druga opcija

**potrebno je predložiti na koji način i po kojim kriterijima bi se raspodjeljivali kupci na više opskrbljivača plinom*

Molimo obrazložite odgovor (obvezno samo za f.).

2.2.2. U slučaju da krajnji kupci kategorije kućanstvo koji koriste tržišnu uslugu ne odaberu drugog opskrbljivača plinom do prestanka obavljanja djelatnosti postojećeg opskrbljivača, smatrate li da se ti kupci trebaju rasporediti na:

- a. jedinog preostalog opskrbljivača plinom na tom području, u okviru javne usluge
- b. samo jednog opskrbljivača plinom u okviru javne usluge (koji se odabire prema određenom rangiranju), u slučaju da na tom distribucijskom području postoji dva ili više dostupna opskrbljivača plinom
- c. sve preostale opskrbljivače plinom u okviru javne usluge na tom području (po određenim kriterijima raspodjele koje je potrebno propisati)*
- d. na zajamčenog opskrbljivača plinom, po cijeni javne usluge
- e. Neka druga opcija

**potrebno je predložiti na koji način i po kojim kriterijima bi se raspodjeljivali kupci na više opskrbljivača plinom*

Molimo obrazložite odgovor (obvezno samo za e.).

2.3. Opskrba plinom na distribucijskom području na kojem postojeći opskrbljivač plinom prestane s radom* – a na tom području NE POSTOJE drugi opskrbljivači

**opskrbljivač u poteškoćama ili je odlučio da neće nuditi i obavljati opskrbu plinom kupcima kategorije kućanstvo na tom području*

Ako na pojedinom distribucijskom području postojeći opskrbljivač plinom prestane s radom, a na tom području ne postoji drugi opskrbljivač plinom koji nudi tržišnu uslugu / javnu uslugu, potrebno je razmotriti opcije osiguranja kontinuiteta isporuke kupcima.

2.3.1. U tom slučaju, krajnji kupci koji koriste javnu uslugu trebaju biti raspoređeni na:

- a. obvezuje se postojeći opskrbljivač plinom da i dalje opskrbljuje kupce kao obvezu javne usluge na tom području (samo u slučaju ako prestanak rada nije zbog toga što je u poteškoćama, već je odlučio da neće nuditi i obavljati opskrbu plinom na tom području), a sve dok na predmetnom distribucijskom području novi opskrbljivač plinom ne započne nuditi uslugu opskrbe plinom*
- b. na zajamčenog opskrbljivača plinom, po cijeni javne usluge, a sve dok na predmetnom distribucijskom području novi opskrbljivač plinom ne započne nuditi uslugu opskrbe plinom*
- c. neka druga opcija

**nakon čega krajnji kupci odabiru novog opskrbljivača svojom odlukom (tržišna ili javna usluga) ili se automatizmom prebacuju na njega (javna usluga)*

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

2.3.2. U tom slučaju, krajnji kupci kategorije kućanstvo koji koriste tržišnu uslugu trebaju biti raspoređeni na:

- a. na zajamčenog opskrbljivača plinom, po cijeni javne usluge, a sve dok na predmetnom distribucijskom području novi opskrbljivač plinom ne započne nuditi uslugu opskrbe plinom*
- b. neka druga opcija

**nakon čega krajnji kupci odabiru novog opskrbljivača svojom odlukom (tržišna ili javna usluga) ili se automatizmom prebacuju na njega (javna usluga)*

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

2.4. Prestanak postojeće obveze javne usluge opskrbe plinom nakon 30. rujna 2027. – ako na distribucijskom području NE POSTOJE drugi opskrbljivači

Ako na pojedinom distribucijskom području postojeći opskrbljivač plinom u obvezi javne usluge, određen odlukom HERA-e temeljem javnog natječaja, više ne namjerava nuditi tržišnu uslugu / javnu uslugu, a na tom području ne postoji drugi opskrbljivač plinom koji nudi tržišnu uslugu / javnu uslugu, potrebno je razmotriti opcije osiguranja kontinuiteta isporuke kupcima.

2.4.1. U tom slučaju, krajnji kupci koji koriste javnu uslugu trebaju biti raspoređeni na:

- a. obvezuje se postojeći opskrbljivač plinom da i dalje opskrbljuje kupce kao obvezu javne usluge na tom području, a sve dok na predmetnom distribucijskom području novi opskrbljivač plinom ne započne nuditi uslugu opskrbe plinom*
- b. na zajamčenog opskrbljivača plinom, po cijeni javne usluge, a sve dok na predmetnom distribucijskom području novi opskrbljivač plinom ne započne nuditi uslugu opskrbe plinom*
- c. neka druga opcija

**nakon čega krajnji kupci odabiru novog opskrbljivača svojom odlukom (tržišna ili javna usluga) ili se automatizmom prebacuju na njega (javna usluga)*

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

2.5. Krajnja cijena opskrbe plinom u okviru javne usluge

U prijelaznom modelu javne usluge, struktura krajnje cijene opskrbe plinom u okviru javne usluge ostala bi ista kao i do sada, a kako je propisano važećom *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* (NN [30/24](#), [56/24](#)), odnosno sastojala bi se od troška nabave plina, troška distribucije plina i troška opskrbe plinom. Međutim, potrebno je za prijelazni model, odnosno za razdoblje od 1. listopada 2027., razmotriti određena unaprijeđenja u načinu formiranja cijene s ciljem dodatnog približavanja tržišnim kretanjima cijena plina.

Iznos troška opskrbe plinom koji je namijenjen pokrivanju svih opravdanih povezanih operativnih troškova i marže opskrbljivača HERA bi unaprijed određivala propisanom dinamikom za određena razdoblja, dok bi se za određivanje troška nabave plina propisala unaprijeđena formula.

2.5.1 Smatrate li da bi se trošak nabave plina trebao određivati na:

- a. Godišnjoj razini (kao i do sada, a kako je propisano važećom Metodologijom)
- b. Polugodišnjoj razini
- c. Kvartalnoj razini
- d. Mjesečnoj razini
- e. Neka druga opcija

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

2.5.2 Smatrate li da bi se formula za određivanje troška nabave plina trebala temeljiti na cijenama trgovanja odgovarajućim unaprijednim (*forward*) proizvodima ostvarenima na nizozemskom TTF tržištu u odgovarajućem razdoblju koje prethodi razdoblju za koji se određuje cijena:

- a. Da (kao i do sada, a kako je propisano važećom Metodologijom)
- b. Proizvodi sa nekog drugog tržišta (npr. austrijski VTP)
- c. Neka druga vrsta proizvoda koji nije *forward* (npr. ostvarena kretanja dnevnog indeksa ili *day-ahead* cijena u prethodnom razdoblju)
- d. Neka druga opcija

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

2.5.3 Smatrate li da bi se trošak opskrbe plinom trebao određivati na:

- a. Trogodišnjoj razini
- b. Godišnjoj razini
- c. Neka druga opcija

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

2.5.4 Smatrate li da bi za određivanje troška opskrbe plinom trebala biti propisana formula:

- a. Da, za cjelokupni iznos troška opskrbe plinom*
- b. Da, za pojedine elemente troška opskrbe plinom, dok bi ostali elementi bili fiksirani metodologijom*
- c. Ne

**potrebno je predložiti formulu ili način određivanja troška opskrbe plinom ili pojedinih elemenata*

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

3. ZAJAMČENA OPSKRBA

Prema postojećim odredbama *Zakona o tržištu plina (NN 18/18, 23/20)*, zajamčeni opskrbljivač opskrbljuje plinom krajnjeg kupca priključenog na distribucijski sustav ako je postojećem opskrbljivaču plinom krajnjeg kupca prestala važiti dozvola za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe plinom, ako je postojećem opskrbljivaču plinom krajnjeg kupca HERA privremeno ili trajno oduzela dozvolu sukladno odredbama propisa kojima se uređuje energija i propisa kojima se uređuje regulacija energetske djelatnosti ili ako je HERA zaprimila pisanu obavijest o opskrbljivaču u poteškoćama, uz primjenu postupka propisanog *Općim uvjetima opskrbe plinom (NN 50/18, 88/19, 39/20, 100/21, 103/22, 68/23)*.

Zajamčeni opskrbljivač odabire se odlukom HERA-e temeljem provedenog javnog natječaja, a u skladu s propisanim kriterijima za odabir zajamčenog opskrbljivača. U slučaju kada nema iskazanog interesa na natječaju, HERA za zajamčenog opskrbljivača plinom određuje najviše rangiranog opskrbljivača plinom. Za naredno trogodišnje razdoblje koje započinje 1. listopada 2027. predlaže se ponovno provesti natječaj za odabir zajamčenog opskrbljivača plinom.

3.1. Odabir zajamčenog opskrbljivača plinom

Smatrate li da je pri provedbi javnog natječaja za odabir zajamčenog opskrbljivača plinom za razdoblje od 1. listopada 2027. potrebno predvidjeti odabir:

- a. Jednog zajamčenog opskrbljivača
- b. Više zajamčenih opskrbljivača*

**potrebno je predložiti način na koji bi zajamčeni opskrbljivači bili raspoređeni po distribucijskim područjima i po kojim kriterijima bi se određivala raspodjela kupaca*

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za odgovor b.).

3.2. Dužnosti zajamčenog opskrbljivača plinom

Koju opciju obuhvata zajamčene opskrbe smatrate opravdanom za razdoblje od 1. listopada 2027.?

- a. U skladu s trenutno važećim odredbama - opskrba plinom krajnjeg kupca priključenog na distribucijski sustav koji je pod određenim uvjetima ostao bez opskrbljivača
- b. Izmjena postojećeg obuhvata zajamčene opskrbe

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

3.2.1. Obuhvat dužnosti zajamčenog opskrbljivača – kućanstvo i poduzetništvo (ako je odgovor na prethodno pitanje pod a)

Ako smatrate da bi u razdoblju od 1. listopada 2027. trebalo izmijeniti obuhvat zajamčene opskrbe u odnosu na važeće zakonske odredbe, koje bi dodatne situacije trebala obuhvatiti zajamčena opskrba plinom (moguće više odgovora):

- a. Kada na nekom distribucijskom području ne postoji tržišni opskrbljivač/opskrbljivač u okviru javne usluge za kategoriju kućanstvo ili ako opskrbljivač prestane s radom (a da nije opskrbljivač u poteškoćama), ulogu opskrbljivača u okviru javne usluge preuzima zajamčeni opskrbljivač, dok se na tom distribucijskom području ne pojavi novi opskrbljivač
- b. Za krajnje kupce iz kategorije mikropoduzeća, malog poduzeća ili srednjeg poduzeća priključene na distribucijski sustav, a koji ostanu bez ugovora sa postojećim opskrbljivačem plina
- c. Za krajnje kupce iz kategorije mikropoduzeća, malog poduzeća ili srednjeg poduzeća priključene na distribucijski sustav, a koji ne primaju tržišno utemeljene ponude, odnosno ne mogu ugovoriti opskrbu plinom s novim opskrbljivačem iz određenih razloga*

- d. Smanjenje obuhvata na način da pravo na zajamčenu opskrbu plinom imaju samo krajnji kupci kategorije kućanstvo
- e. Neka druga opcija

**potrebno je specificirati koji bi to bili razlozi, npr. nemogućnost dobivanja ponude, ponude koje nisu proporcionalne tržišnim okolnostima ili su diskriminirajuće i sl., kao i način dokazivanja ostvarenih uvjeta za prelazak na zajamčenu opskrbu*

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

3.3. Krajnja cijena zajamčene opskrbe – za kategoriju kućanstvo

Prema važećoj Metodologiji, krajnja cijena zajamčene opskrbe plinom za kupce kategorije kućanstvo jednaka je krajnjoj cijeni javne usluge na pojedinom distribucijskom području.

Smatrate li da cijena zajamčene opskrbe za kategoriju kućanstvo treba biti:

- a. Jednaka cijeni javne usluge, kao i do sada (a za koju se razmatraju unaprijeđenja iz poglavlja 2. ovog upitnika)
- b. Neka druga opcija

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

3.4. Krajnja cijena zajamčene opskrbe – za kategoriju poduzetništvo

Prema postojećoj Metodologiji, trošak nabave plina koji predstavlja veleprodajnu komponentu u strukturi krajnje cijene zajamčene opskrbe plinom za kupce kategorije poduzetništvo, određuje se propisanom formulom i mijenja se na kvartalnoj razini, prema cijenama trgovanja kvartalnim unaprijednim (*forward*) proizvodima na nizozemskom TTF tržištu ostvarenima u prva dva mjeseca prethodnog kvartala, a uvećava se krajnjem kupcu za 10%, 20% ili 30% za svaki dodatni mjesec pružanja zajamčene opskrbe.

Smatrate li da se trošak nabave plina, koji je sastavni dio krajnje cijene zajamčene opskrbe, za kategoriju poduzetništvo treba određivati na:

- a. Kvartalnoj razini (kao i do sada)
- b. Mjesečnoj razini
- c. Neka druga opcija

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

3.4.1. Trošak opskrbe plinom – element krajnje cijene zajamčene opskrbe za kategoriju poduzetništvo

Prema važećoj Metodologiji, trošak opskrbe plinom, kao element krajnje cijene zajamčene opskrbe, za krajnje kupce kategorije poduzetništvo određuje se kao prosjek iznosa troška opskrbe plinom određenih za sva distribucijska područja na temelju provedenog natječaja za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge.

Smatrate li da bi za odabir zajamčenog opskrbljivača za razdoblje nakon 1. listopada 2027. pri provedbi natječaja trebalo propisati da ponuđeni najniži trošak opskrbe plinom za zajamčenu opskrbu za krajnje kupce kategorije poduzetništvo bude osnovni kriterij, uz ostale kriterije sposobnosti opskrbljivača plinom. Najniža ponuda odredila bi se kao trošak opskrbe plinom za zajamčenu opskrbu za krajnje kupce kategorije poduzetništvo za cjelokupno trogodišnje razdoblje za koje se provodi natječaj.

- a. DA - ponuđeni najniži trošak opskrbe plinom treba biti osnovni kriterij na natječaju, uz ograničenje maksimalnog troška opskrbe plinom kojeg objavljuje HERA u sklopu natječajne dokumentacije
- b. DA - ponuđeni najniži trošak opskrbe plinom treba biti osnovni kriterij na natječaju, ali bez ograničenja maksimalnog troška opskrbe plinom na natječaju. Opskrbljivač mora u svojoj ponudi obrazložiti opravdanost pojedinih elemenata troška opskrbe plinom
- c. NE - ponuđeni najniži trošak opskrbe plinom ne treba biti kriterij na natječaju, već se određuje od strane HERA za trogodišnje razdoblje za koje se provodi natječaj te se objavljuje u natječajnoj dokumentaciji
- d. NE - ponuđeni najniži trošak opskrbe plinom ne treba biti kriterij na natječaju, već se određuje formulom koju HERA propisuje Metodologijom (cjelokupni trošak ili pojedini elementi)
- e. Neka druga opcija

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

4. ALAT ZA USPOREDBU CIJENA PLINA

Alat za usporedbu cijena plina, aplikacija je informativnog karaktera koja je razvijena s ciljem poticanja učinkovitog tržišnog natjecanja i osnaživanja pozicije krajnjih kupaca. Uspostavom aplikacije, krajnjim kupcima se olakšava usporedba raspoloživih ponuda za opskrbu plinom (tržišne ponude i javna usluga), uključujući cijenu plina i uvjete opskrbe plinom, a time i donošenje odluke o izboru opskrbljivača plinom, kao i pristup kontaktima opskrbljivača plinom. Aplikacija je od srpnja 2024. dostupna svim sudionicima tržišta te od tada HERA kontinuirano podsjeća opskrbljivače plinom na mogućnost registracije u Alat za usporedbu cijena plina i potiče na unos tržišnih ponuda.

Prema odredbama Direktive (EU) 2024/1788, čije se transponiranje u hrvatsko nacionalno zakonodavstvo očekuje u narednom razdoblju, Alat za usporedbu cijena plina postaje obavezan te su opskrbljivači plinom dužni u Alat dostavljati svoje ponude, pri čemu informacije i sastavni elementi ponude trebaju biti točni i pravovremeno ažurirani.

4.1. Funkcionalnost i sveobuhvatnost Alata za usporedbu cijena plina

Smatrate li da je potrebno dodatno prilagoditi trenutne funkcionalnosti Alata za usporedbu cijena plina koji je uspostavljen od strane HERA-e.

- a. Da
- b. Ne

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za a.).

5. OPĆA OCJENA SPREMNOSTI TRŽIŠTA NA PROVOĐENJE POTPUNE DEREGULACIJE CIJENA PLINA

Potpuna deregulacija cijena plina predstavlja zadnju fazu deregulacije krajnje cijene plina za kućanstva u Republici Hrvatskoj. Ova faza temelji se na potpuno tržišnom formiranju cijena plina, bez opcije javne usluge s reguliranom cijenom za sve kupce kategorije kućanstvo, no uz osiguranje određenih zaštitnih mehanizama, prvenstveno kroz ulogu zajamčenog opskrbljivača.

5.1. Zajamčena opskrba kao temeljni zaštitni mehanizam nakon deregulacije tržišta

5.1.1. Smatrate li da u razdoblju potpune deregulacije cijena plina treba biti osiguran određeni mehanizam zaštite krajnjih kupaca kategorije kućanstvo?

- a. Da
- b. Ne

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

5.1.2. Smatrate li da u razdoblju potpune deregulacije cijena plina treba biti osiguran određeni mehanizam zaštite krajnjih kupaca kategorije poduzetništvo?

- a. Da
- b. Ne

Molimo obrazložite odgovor (obvezno za sve odgovore).

5.2. Prema Vašem mišljenju, kako bi potpuna deregulacija cijena plina za krajnje kupce kategorije kućanstvo utjecala na:

Područje	Negativno	Neutralno	Pozitivno
Razinu cijena plina za krajnje kupce	☐	☐	☐
Aktivnost kupaca	☐	☐	☐
Promjenu opskrbljivača	☐	☐	☐
Jačanje konkurencije	☐	☐	☐
Raznovrsnost dostupnih ponuda	☐	☐	☐
Veću transparentnost i informiranost	☐	☐	☐
Kvalitetu usluge opskrbe plinom	☐	☐	☐

Molimo obrazložite odgovor (obvezno).

5.3. Prema Vašem mišljenju, što smatrate kao najznačajnije rizike potpune deregulacije tržišta? (moguće više odgovora)

- a. volatilnost cijena i nepredvidljivost tržišta
- b. nesigurnost u poslovanju manjih opskrbljivača plinom
- c. rast energetskog siromaštva
- d. niži stupanj povjerenja krajnjih kupaca kategorije kućanstvo u tržište

- e. povećanje tržišne koncentracije
- f. nema značajnih rizika

Molimo obrazložite odgovor (obvezno).

6. DODATNE NAPOMENE

Ukoliko želite, ovdje navedite komentare, primjedbe i prijedloge vezane uz tekst po poglavljima Popratnog dokumenta „MODEL JAVNE USLUGE OPSKRBE PLINOM i DEREGULACIJA CIJENE PLINA“ .

Zahvaljujemo na ispunjavanju upitnika.